

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра адміністративного права

СИЛЛАБУС

навчальної дисципліни

**«Адміністративна юрисдикція в контексті забезпечення прав
людини»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Адміністративна юрисдикція в контексті забезпечення прав людини» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 15 с.

Розробник:

Лученко Дмитро Валентинович,
доктор юридичних наук, професор

Затверджено на засіданні кафедри адміністративного права
(протокол № 11 від 2 червня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри адміністративного права
(протокол № 8 від 10 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри - Гаращук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, професор

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Адміністративна юрисдикція в контексті захисту прав людини
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Лученко Дмитро Валентинович, професор кафедри адміністративного права, д.ю.н., професор
Контактний телефон	0965550555
E-mail	dv127091974@gmail.com
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	https://www.facebook.com/profile.php?id=100008561173944

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається сутність адміністративної юрисдикції та її зміст, окреслюються підходи до розуміння правової категорії «адміністративна юрисдикція». Аналізуються інструменти захисту прав приватних осіб у сфері публічного адміністрування, способи забезпечення прав людини в контексті адміністративно-юрисдикційної діяльності органів публічної адміністрації. Розглядається юрисдикція адміністративних судів, визначаються основні проблемні аспекти її розмежування з іншими видами судової юрисдикції.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи наукових знань про судові та позасудові способи захисту прав людини в межах адміністративно-юрисдикційної діяльності відповідних суб'єктів, що

здійснюють публічне адміністрування, вивчення підходів до розуміння змісту адміністративної юрисдикції, вироблення основних умінь і навичок застосування положень матеріального та процесуального законодавства, активізація аналітичної діяльності студентів, проведення науково-дослідницької роботи, а також практичних навичок діяльності правника.

Завдання:

- опанування в необхідному обсязі теоретичного матеріалу, який включає в себе поняття та зміст адміністративної юрисдикції;
- формування системи теоретичних знань про інструменти захисту прав приватних осіб у сфері публічного адміністрування;
- вироблення системного розуміння адміністративно-юрисдикційної діяльності суб'єктів публічного адміністрування та адміністративної юрисдикції судів;
- вміння проводити аналіз правомірності здійснення адміністративно-юрисдикційних проваджень та обрання належного виду судової юрисдикції у спорах із суб'єктами владних повноважень;
- розвиток навичок і умінь застосування матеріального та процесуального законодавства з урахуванням європейських стандартів і принципів діяльності з публічного адміністрування.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Адміністративне право», Правові основи публічного адміністрування».

Кореквізити: «Контрольно-наглядова діяльність органів юстиції», «Теорія та практика адміністративного судочинства».

Постреквізити: -

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД 1. Демонструвати знання та розуміння змісту адміністративної юрисдикції.

РН НД 2. Здійснювати критичний аналіз законодавства, що регулює адміністративно-юрисдикційні провадження та його процесуальне оформлення, та висловлювати ґрунтовні пропозиції щодо його вдосконалення.

РН НД 3. Будувати логічні системи доказування в адміністративно-юрисдикційних провадженнях.

РН НД 4. Здійснювати порівняння інституту адміністративного оскарження в різних правових системах та вміти формулювати пропозиції, спрямовані на оптимізацію цього інституту, гармонізацію законодавства, що регулює порядок адміністративного оскарження, із європейським.

РН НД 5. Використовувати міжнародні стандарти захисту прав людини, які мають забезпечуватися в адміністративно-юрисдикційній діяльності суб'єктів публічного адміністрування та судів, у тому числі тих, які сформовані у прецедентній практиці Європейського суду з прав.

РН НД 6. Демонструвати розуміння механізмів дотримання та забезпечення прав приватних осіб в межах адміністративно-юрисдикційних проваджень.

РН НД 7. Демонструвати знання й розуміння адміністративної юрисдикції судів.

РН НД 8. Застосовувати знання про правила визначення підсудності публічно-правових спорів.

РН НД 9. Демонструвати уміння формулювати нові гіпотези та наукові проблеми розмежування адміністративної юрисдикції судів від інших видів судової юрисдикції, обирати належні напрями й відповідні методи для їх дослідження.

РН НД 10. Характеризувати інструменти захисту прав приватних осіб у сфері публічного адміністрування.

РН НД 11. Демонструвати знання порядку адміністративного оскарження як основного позасудового способу захисту прав приватних осіб.

РН НД 12. Розкривати особливості позасудових способів захисту прав приватних осіб у сфері публічного адміністрування.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Підходи до розуміння адміністративної юрисдикції	Підходи до розуміння адміністративної юрисдикції	8
2	Зміст адміністративної юрисдикції.	Зміст адміністративної юрисдикції.	8
3	Поняття та види інструментів захисту прав приватних осіб у сфері публічного адміністрування	Поняття та види інструментів захисту прав приватних осіб у сфері публічного адміністрування	8
4	Адміністративне оскарження як основний позасудовий спосіб захисту прав приватних осіб	Адміністративне оскарження як основний позасудовий спосіб захисту прав приватних осіб	8
5	Інші позасудові способи захисту прав приватних осіб	Інші позасудові способи захисту прав приватних осіб	8

6	Судовий спосіб захисту Адміністративна юрисдикції судів	Судовий спосіб захисту Адміністративна юрисдикції судів	8
7	Адміністративно- юрисдикційне провадження: загальна характеристика	Адміністративно- юрисдикційне провадження: загальна характеристика	8
8	Дотримання та захист прав приватних осіб в провадженні у справах про адміністративні правопорушення	Дотримання та захист прав приватних осіб в провадженні у справах про адміністративні правопорушення	8
9	Дотримання та захист прав приватних осіб в провадженні із застосування заходів адміністративного примусу	Дотримання та захист прав приватних осіб в провадженні із застосування заходів адміністративного примусу	8
10	Дотримання та захист прав приватних осіб під час дисциплінарного провадження відносно публічних службовців	Дотримання та захист прав приватних осіб під час дисциплінарного провадження відносно публічних службовців	8

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Підходи до розуміння адміністративної юрисдикції, її зміст	Підходи до розуміння адміністративної юрисдикції, її зміст	110
2	Поняття та види	Адміністративно-	

	інструментів захисту прав приватних осіб у сфері публічного адміністрування	юрисдикційне провадження: загальна характеристика	
3	Адміністративно-юрисдикційне провадження: загальна характеристика	-	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів та судових рішень;
- робота над кейсами щодо захисту прав приватних осіб в межах адміністративно-юрисдикційної діяльності суб'єктів публічного адміністрування;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів і тестування.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Адміністративна юрисдикція в контексті захисту прав людини» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

**Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної
дисципліни**

Нормативно-правові акти

1. Митний кодекс України від 13.03. 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4495-17>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
4. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>
6. Класифікатор звернень громадян: Постанова КМ України від 24.09.2008 р. №858 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/858-2008-п>
7. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
8. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
9. Про медіацію: Закон України від 16.11.2021 №1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
10. Порядок тимчасового затримання та зберігання транспортних засобів на спеціальних майданчиках і стоянках: затв. постановою КМ України від

17.12.2008

р.

№ 1102. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1102-2008-%D0%BF>

Література

Основна література

- 1.Адміністративне право України: підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), І.М Балакарева, І.В. Бойко та ін.;за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків: Право, 2020. 392 с.
2. Адміністративне право: навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти /[Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, В.В. Зуй та ін.]. Вид.5-те, допов. та перероб. Харків: Право, 2020. 192 с.
- 3.Адміністративне судочинство : навч. посіб. / І. М. Балакарева, І. В. Бойко, Я. С. Зелінська та ін. ; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків : Право, 2016. 312с.
4. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні : посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / І. М. Балакарева, М. І. Белікова, І. В. Бойко та ін. ; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків : Право, 2020. 238.
5. Белікова М.І. Адміністративне оскарження як гарантія прав громадян у сфері виконавчої влади : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; Держ.вищ.навч.заклад «Запоріж.нац.ун-т». Запоріжжя, 2015. 22 с.
6. Лученко Д. В. Механізм оскарження в адміністративному праві: теоретичні й прикладні аспекти: монографія. Харків: Право, 2017. 440 с.
7. Лученко Д.В. Процесуальна форма розв'язання адміністративно-правових спорів: поняття і структура. Державне будівництво та місцеве самоврядування. Вип. 32. 2016. С.115-126.

8. Лученко Д.В. Про природу адміністративно-правового спору у контексті оскарження рішень, дій або бездіяльності суб'єктів владних повноважень. Державне будівництво та місцеве самоврядування. Вип. 36. 2018.С.189-204

9. Лученко Д.В. Правова природа позову в адміністративному судочинстві. Право України. 2019. № 4.с.148-159.

10. Лученко Д.В. Лисенко Д.А. Проблематика запровадження способів альтернативного вирішення адміністративно-правових спорів. Державне будівництво та місцеве самоврядування. Вип. 39. 2020. С.125-140.

11. Белікова М., Животова В. Крамінська Д. Адміністративна відповідальність неповнолітніх: теоретико-правові основи та особливості. Юридичний науковий електронний журнал. ЗНУ. Запоріжжя. №7.2020. URL: <http://www.lsej.org.ua/>

12. Белікова М.І., Битяк О.В., Егутідзе М. Дотримання прав людини в умовах цифрових перетворень у сфері адміністративної відповідальності. Права людини в умовах цифрової трансформації суспільства: монографія / Д.В.Лученко, О.В.Капліна, В.Я. Настюк ті ін. за аг.ред. проф. Д.В. Лученка. Харків. НЮУ ім..Ярослава Мудрого. 2022.С.205-225.

Додаткова література

1. Бевзенко В. Адміністративна юрисдикція: сутність, критерії та межі.

Юридичний вісник України. 2019. N 31(2-8 серпня). С. 12-13.

2. Колпаков В. К. Юрисдикція адміністративних судів: монографія. Кн. 1.

Х. : Харків юрид., 2011. 352 с.

3. Волвенко П. Компетенція виконавчої влади та юрисдикція адміністративних судів: концептуальні питання у площині принципу розподілу влади . Юридичний журнал. 2014. N 2/3. С. 68-73.

4. Катаєва Е. Л. Юрисдикція адміністративних судів України щодо вирішення адміністративних справ: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 - Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право . ДНДІ МВС України. Київ : [б. в.], 2016. 21 с.
5. Хоменко А. В. Юрисдикція адміністративних судів у вирішенні земельних спорів . Традиції та новації юридичної науки: минуле, сучасне, майбутнє : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 трав. 2017 р.) : у 2-х т. / Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Півден. регіон. центр Нац. акад. прав. наук України. - Одеса : Гельветика. Т. 2. С. 74-76.
 6. Русанова В. Б. Право на оскарження в суді постанови у справі про адміністративне правопорушення (сутність, гарантії та порядок реалізації): монографія. Х. : Право, 2016. 148 с.
 7. Бучик А. Ю., Берлач Н. А. Визначення юрисдикції при вирішенні спорів, порушених органами Державної служби зайнятості України, щодо відшкодування матеріальної шкоди . Юрид. вісн. повітр. і косм. право : Наук. пр. Нац. авіац. ун-ту. 2015. № 1. С. 45-49.
 8. Романяк М. М. Сутність адміністративної юрисдикції та процесуальних форм її реалізації: окремі питання визначення . Держава та регіони. Сер. Право. 2017. Вип. 1. С. 84-88.
 9. Лученко Д.В. Електронна петиція як форма оскарження рішень, дій або бездіяльності суб'єктів публічної влади. / Правове забезпечення публічного адміністрування в Україні (теоретико-правовий аспект) : монографія / Д. В. Лученко, Ю. П. Битяк, Ю. Г. Барабаш, М. І. Белікова, О. В. Петришин та ін. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С.392-406.
 10. Сидельніков О. Д. Проблематика примирення сторін в адміністративному судочинстві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2017. 21 с.

11. Боженко Н. В. Впровадження медіації в адміністративних судах України. Науковий вісник публічного та приватного права. 2019. Вип. 2. Ч. 1. С. 45–48.

12. Ростовська К. В., Гришина Н. В. Медіація в адміністративному судочинстві: міф чи реалії сьогодення. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Право. 2020. Вип. 29. С. 182-188.

Інтернет-ресурси

Сайт Ради Європи - <http://www.coe.kiev.ua>

Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції» - <http://www.justicereformukraine.eu/uk/>

Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України - <https://ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри адміністративного права. URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=605:administratyvna-protsedura&Itemid=151

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога - дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Адміністративна юрисдикція в контексті захисту прав людини» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних

завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59

F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34
----------	---	--	--------